

قدیمی محله مقدم بیش از ۶۰ سال از عمرش را پای هیئت‌ها گذاشته است

حاج یوسف میان‌دار

سمیرامنشادی بعد از نماز ظهر، مسجد سجاده محله مقدم هنوز خلوت نشده است. هنوز صف‌های نماز به هم نخورده که صدای مداحی فضای مسجد را پر می‌کند. مردها آرام آرام حلقه عزاداری تشکیل می‌دهند و با هر ضربه‌ای که بر سینه می‌زنند، صدایی رسا، جمع را هماهنگ می‌کند: صدایی که برای بسیاری از اهالی این محله آشناست. یوسف صداقت سال هاست میان‌دار عزاداری هیئت‌های محله مقدم است. او که حالا ۸۳ سال دارد، از کودکی در هیئت‌های قدیمی مشهد قد کشیده است. میان‌داری را کنار پدر بزرگش آموخته است. سال‌ها در دسته‌های عزاداری پیش قدم بوده و در روزهای جنگ تحمیلی هم در جبهه، میان صدای خمپاره و آژیر، با هم‌زمانش به سینه زنی برای امام حسین^(ع) پرداخته است. حاجی هر روز پیش از اذان، خود را به مسجد امام علی^(ع) در خیابان کوشش ۲۰ می‌رساند تا وسایل صوتی را برای نماز آماده کند و بعد از آن، اگر مجلسی برپا باشد، کنار عزاداران بایستد. یوسف صداقت، میان‌داری را فقط هدایت عزاداران و سینه زنی نمی‌داند. به باور او، میان‌دار پیش از آنکه صدای مجلس باشد، باید با رفتار، ادب و احترامش الگوی عزاداران باشد. حالا پسرش، علیرضا با فعالیت‌های فرهنگی که در محله انجام می‌دهد، به شیوه‌ای دیگر با جای پدر گذاشته است.

همراه کوچک پدر بزرگ در هیئت

آقایوسف متولد و بزرگ شده پایین خیابان است. دوساله بود که پدرش را در سال ۱۳۲۴ از دست داد و به همراه مادر، در کنار پدر بزرگ و مادر بزرگ، زندگی را ادامه داد. آقایوسف که به تازگی وارد هشتاد و سه سالگی شده، هر چاکه دوران کودکی‌اش را به یاد می‌آورد، خودش را کنار پدر بزرگش، مرحوم حاج عزیزا... صداقت، می‌بیند. اومی گوید: پدر بزرگم میان‌دار هیئت پوست فروش‌های پنج راه پایین خیابان بود. هر زمان که می‌خواست به هیئت برود، دستم را می‌گرفت و با خودش می‌برد. او در تمام سال‌های عمرم، جای پدر نداشته‌ام را بر ایام پرکرد و راه و رسم زندگی و البته میان‌داری را به من آموخت. خاطرات دوران کودکی‌اش یکی یکی مقابل چشمانش رژه می‌روند. عرق چین مشک‌ی روی سرش را جابه‌جا می‌کند و می‌گوید: بچه بودم و با هیئت هماهنگ سینه نمی‌زدم. به قول هیئتی‌ها، لُق سینه می‌زدم. آن‌ها که می‌دیدند ریتیم سینه زنی را به هم می‌زنم، دستم را می‌گرفتند و من را به گوشه‌ای می‌بردند تا بازی کنم. کمی صبر می‌کردم تا آن‌ها سرگرم سینه زنی شوند، باز دوباره می‌رفتم و کنارشان می‌ایستادم با همان دست‌هایی که نمی‌توانست مانند بزرگ‌ترها سینه زنی کند، بر سینه می‌زدم. او عشق و علاقه خالصانه مرحوم پدر بزرگش به ایام محرم و عزاداری برای امام حسین^(ع) را به خاطر می‌آورد؛ او قاتی را که پدر بزرگ با سروسینه‌ای سرخ از عزاداری به خانه برمی‌گشت.

میان‌داری از نوجوانی

وقتی به نوجوانی رسید، ابتداء در کنار پدر بزرگ و سپس به جای او در هیئت پوست فروش‌های میان‌داری کرد. او از آن روزهای می‌گوید: همان طوره که آداب و رسوم در این سال‌ها نسبت به گذشته تغییر کرده، میان‌داری هم تغییراتی داشته و حتی در برخی هیئت‌هایی که بیشتر جوانان حضور دارند، نقش میان‌دار حذف شده است. امام‌دار هیئتمان همچنان این رسم را حفظ کرده‌ایم. هنوز هم در هیئت‌های قدیمی که به شیوه سنتی عزاداری می‌کنند، میان‌دار نقش مهمی دارد. او به یاد دارد که میان‌دارها تنها گرم‌کننده مجلس‌های عزاداری نبودند، نظم‌دهنده مجلس و سینه زنی بودند و در پایان نیز دعای ختم را بر عهده داشتند.

الگو گرفتن از نسل قبل

میان‌داری برای خودش آداب و رسومی دارد که آقایوسف آن را این‌گونه توضیح می‌دهد: میان‌دار باید با وضو باشد و با حضور قلب وارد مجلس شود. مهم‌ترین مسئله برای یک میان‌دار، ادب و خلوصش است. او ادامه می‌دهد: میان‌داران از گذشته در چشم عزاداران مجلس حسینی، ارج و قرب داشته‌اند و هنوز هم دارند. آن‌ها به عنوان پرچم‌داران هیئت، در مناسبت‌های دینی، الگوی جمع عزاداران به شمار می‌رفتند. در کنار این جایگاه، ادب، تواضع و نوع برخورد میان‌دار با عزاداران، چه بزرگ‌تر باشد و چه کوچک‌تر و حتی با سخنران، بسیار مهم است. اوست که سبب می‌شود عزادار برای دفعات دیگر به آن هیئت بیاید یا نه.

این میان‌دار قدیمی معتقد است کسی که در مجلس عزاداری مسئولیت میان‌داری را بر عهده می‌گیرد، باید بیش از دیگران در رفتار و منش خود دقت کند: زیرا الگوی نسل جوان است، همان طوره که او هم از نسل قبل خودش الگو گرفته است.

او ادامه می‌دهد: ما باید نقش خودمان را که اداره مجلس عزاداری و یاری رساندن به مداح و سینه زنان است، به خوبی بشناسیم و بر آن تسلط داشته باشیم و با هدایت و همراهی جمع، به شور و نظم مجلس کمک کنیم.

کسی که در مجلس عزاداری مسئولیت میان‌داری را بر عهده می‌گیرد، باید بیش از دیگران در رفتار و منش خود دقت کند: زیرا الگوی نسل جوان است، همان طوره که او هم از نسل قبل خودش الگو گرفته است